

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO)XXII. (16)

No. (Štev.) 10

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

7. marca 1963

Zapisani smrti?

V zadnjem času so nekateri zamejski in izseljenski slovenski časopisi znova začeli razčlenjevati rezultate zadnjega popisa prebivalstva v Sloveniji odn. Jugoslaviji z dne 31. marca 1961.

Iz objavljenih statističnih podatkov je razvidno, da so ob tedanjem ljudskem štetju ugotovili, da ima Slovenija 1.591.523 prebivalcev, vseh Slovencev pa je 1.589.192. V primerjavi s popisom prebivalstva leta 1953 se je število prebivalstva Slovenije povečalo za 87.080, v primerjavi z letom 1948 pa za 151.707. Iz tega izhaja, da je v Sloveniji v letih 1948—1953 prebivalstvo vsako leto naraščalo za povprečno 12.819, t. j. po 8,7 na tisoč prebivalcev, v letih 1953 do 1961 pa za povprečno 10.885 ali po 7 na tisoč prebivalcev.

V primerjavi z naravnim prirastkom po drugih republikah v državi statistični podatki odkrivajo za Slovence porazno ugotovitev: Slovenija je na predzadnjem mestu, na zadnjem mestu je pa Hrvaška. Največji naravni prirastek v Jugoslaviji imajo Makedonci, za njimi Bosanci, za temi pa Črnogorci.

Iz gornjih statističnih podatkov izhaja, da slovenski narod zelo počasi narašča, odnosno skoro ne narašča več, kajti že več desetletij se vedno vzdržuje na isti višini, t. j. na poldrugem milijonu, med tem, ko so nekateri drugi, številčno enako močni narodi v istem času svoje število podvojili, celo potrojili.

In če gremo še dalje v razčlenjevanje statističnih podatkov, pridemo do ugotovitve, da so med Slovenci vedno redkeje družine z velikim številom otrok. Največ družin je z enim, dvema otrokoma. In tako pridemo do jedra slovenskega problema: Med Slovenci je vedno obšutnejše padanje rojstev, ali bolje povedano: med Slovenci je bela kuga — preprečevanje rojstev — že zavzelo tako strahotne obsege, da je že začela resno ogrožati sam nadaljni razvoj in obstoj naroda kot celote.

To nam potrjuje rezultat ankete, ki so jo nedavno napravile slovenske zdravstvene ustanove, iz katerega je razvidno, da žene v Sloveniji sedaj pomore že dve tretjini otrok, še predno so bili rojeni. Grozna ugotovitev! Toda so zdravniki, ki zatrjujejo, da je navedeno število ocenjeno še prenizko! Da je še večje, še več nasilnih odprav človeškega plodu. Tako statistika slovenske žene prikazuje kot največje in najkrutejše sovražnice slovenskega naroda, kajti one so doslej pomorile že več slovenskih življenj kakor pa vsi dosedanja okupatorji in obe svetovni vojni s komunistično revolucijo vred!

Te strahotne ugotovitve nas morajo prevzeti z grozo, kajti slovenski narod je na tem, da bo začel umirati. Zato je treba udariti plat zvona in pozvati vse, ki jim je usoda slovenskega naroda še mar, na zbor, da ukrenejo, kar je potrebno, da se prepreči nadaljnje širjenje bele kuge po slovenski domovini.

Moramo biti pravični in nikakor ne smemo trditi, da bele kuge med Slovenci pred vojno ni bilo, da se je začela širiti šele v zadnjih letih. O ja, bila je, toda širila se je tajno, skrivaj in vsi tisti, ki so jo propagirali, so vedeli, da počenjajo zločinsko delo, ker je oblast povsod ostro nastopila proti vsem, ki so se bavili z odpravljanjem človeškega plodu. Predvojna slovenska oblast tudi nikdar ni ovirala, kaj šele onemogočala delo kat. duhovščine ter članstva katoliških prosvetnih in mladinsko vzgojnih organizacij pri njihovem delu za moralno vzgojo slovenske mladine, za ohranitev moralno zdravih slovenskih družin. Sedaj pod komunisti je pa drugače. Sedanji komunistični režim je tudi v Sloveniji uzakonil materialistični življenjski nazor, zavrnil pa krščanska moralna načela, ki prepovedujejo spolno življenje izven zakona in sploh vsak spolni razvrat. V vsemi sredstvih in na vse načine so komunisti zlasti pri mladini ubijali krščanske verske ideale in jo načrtno kvarili z materialističnim življenjskim nazorom. Sami so jo navajali v spolni razvrat, ko so jo vodili na delo v razne delovne brigade ter ji dajali možnost, da se je že v najnežnejših mladostnih letih moralno pokvarila. Z odtegnitvijo žene

Moskva in Peking sta si v laseh

Besedna bitka med Moskvo in Pekingom, ki je po trditvah rdečih Kitajcev prešla že tudi na gospodarsko torišče med obema državama, se je v zadnjih dneh močno poostрила. Kaže sicer, da jo hoče Hruščev ublažiti in da se resno boji za morebiten razkol v komunističnem taboru, saj se je na svojem nedavnem volilnem shodu potrudil in je skušal potolažiti Kitajce s silovitimi grozilnim napadom na zahodnjake. Izjavil je, da je ZSSR sicer umaknila svoje rakete in bombnike s Kubo, toda se bo takoj vrnila na otok in napadla ZDA z atomskim orožjem, če bodo „imperialisti“ napadli Kubo. Isto vrlja tudi za „imperialistični“ napad na rdečo Kitajsko, Vzhodno Nemčijo ali katero koli drugo komunistično državo.

„Nismo zapustili Kube, da bi jo poržli imperialistični morski psi,“ je kričal Hruščev. „Če imperialisti mislijo, da morejo čepetati pravice držav, da si same izbirajo režime, če mislijo, da jim bodo oni krojili red, potem bo prišlo do atomske vojne.“ Hruščev je nadalje zagovarjal sovjetsko oboroževanje, češ, da ZSSR mora biti močna, da bodo „imperialisti“ vedeli, da jih ob napadu čaka uničenje. Opozoril je zahodnjake, da je ZSSR preživela 2. svetovno vojno, v kateri je bilo uničenih toliko življenj, toda tega vsega da je kriv Stalin, od katerega smrti poteče deset let prav ta teden. Nato je dodal: „Če danes vlada mir, potem je to zasluga ravno ZSSR in socialističnih držav, katerih gospodarstvo hitro narašča ter imperialiste v orožju in vojaških silah nadkriljuje.“

V govoru je nato tudi izjavil, da bo ZSSR tudi gospodarsko prehitela ZDA, napoved, ki jo je izrekel že tolikokrat in se še do danes ni uresničila. Ker je omenjal številke, se kljub potvarjanju ni mogel izogniti dejstvu, da znaša, kakor sam trdi, sovjetska industrijska produkcija sedaj 63 odstotkov sedanje ameriške letne produkcije. Obrnivši se nato k zahodnim časnikarjem, pa je zakričal: „Vi ste lakajji imperializma. Toda jaz govorim za socializem. Ves svet bo šel po tej poti v socializem in čim prej bo to storil, bolj bo srečen.“

Kitajska KP je po tem govoru Hruščeva v svojem glasilu pekinškem Ljudskem dnevniku v 7000 besedah dolgem članku objavila, da je pripravljena pogajati se s sovjetsko KP o „ideološkem sporu“ med obema strankama, toda kot pogoj je stavila da ZSSR prekliče svoje sodelovanje s Titovo Jugoslavijo, preneha z napadi na kitajsko zaveznico

na Balkanu Albanijo in se za vsvo preteklost opraviči.

V članku kitajska KP ugotavlja, da je 1) Hruščev poslal Indiji Mige; 2) odpovedal „na stotine“ trgovskih pogodb med obema državama in 3) sovraži Maočetunga in njegov industrijski program.

Tita kitajska KP imenuje „izdajalca“ in pribija, da je „pomirjenje z njim popolnoma nemogoče.“

Temu napadu so nato sledili še napadi kitajskega radija, v katerih kitajska KP označuje Hruščeva in druge Moskvi naklonjene komuniste „podgane“ in „strahopetce“. Kitajski radio nadalje obtožuje sovjete, da mu kvarijo oddaje in da nočejo objavljati v svojem tisku poročil kitajskega radija. Obnašajo se kakor podgane in strahopetci, bojijo se naših radijskih oddaj in poročil. Privrženci Hruščeva se bojijo, da bi sovjetski narodi brali naša poročila in poslušali naše radijske oddaje. Kitajsko časopisje pa je pred kratkim objavilo izjave Hruščeva in citiralo članke iz Pravde in drugih listov moskovskih satelitov.

Krono napadom na Hruščeva pa je končno postavil ideološki organ kitajske KP „Rdeča zastava“, ki tudi izhaja v Pekingju. V tozadevnem članku Rdeča zastava piše: „Če bodo Hruščev in njegovi privrženci še nadalje ostajali gluhi za vse nasvete in vztrajali na svoji napaki poti, potem je mogoče zagotovo reči, da njihov konec ne bo nič boljši od tistega, ki je doletel stare revizioniste in oportuniste.“ Za primer nato naveda Trockega in Browderja in nadaljuje, da je „sedanja skupina prav tako pokvarjena in brutalna.“

(Kakor znano, je Trockega Stalin po Leninovi smrti pogajal iz ZSSR in ga končno dal ubiti leta 1940 v Meksiku. Browder, vodja ameriške KP, pa je bil iz stranke izgnan leta 1945, ker se ni pokoraval Stalinovim načrtom o živčni vojni.)

Rdeča zastava v članku nato označuje Titovo Jugoslavijo za „sovražnika številka ena“ komunizma in zahteva, da Moskva prekine odnose z Beogradom. Nadalje trdi, da Hruščev z eno sapo obtožuje Amerikance vodstva svetovne reakcije, na drugi strani pa se poteguje za mirno sožitje z njimi. „Vsi tisti, ki se bojijo sovražnika in se ne upajo polastiti zmage, so strahopetci, reformisti in kapitulanti; nikakor jih ni mogoče imenovati revolucionarje,“ zaključuje Rdeča zastava.

Zeneva: spet na mrtci točki

Štiri leta in pol se v Ženevi v Švici že vleče razorožitvena konferenca med štirimi velesilami, ki se je udeležuje tudi skupina drugih držav, med katerimi je ustvarila svoj blok tudi skupina osmih tkzv. nevtralcov, med katere se šteje tudi Titova Jugoslavija.

Pogajanja so se po daljšem presledku letos znova začela 12. februarja. V glavnem so razpravljali o kontroli nad atomskimi poskusi v ZDA, Angliji, in ZSSR. Francija je takoj v začetku odklonila kakršno koli vmešavanje v njen atomski razvoj. Anglija je skupno z ZDA postavila sovjetom zahtevo, naj dovoli kontrolo na svojem ozemlju z vsaj letno sedmimi osebnimi inšpekci-

jami posebne mednarodne komisije in sedmimi tkzv. „čnimi zaboji“, posebnimi avtomatičnimi potresomernimi aparati, vdelanimi v črne zaboje, ki bi jih strateško razpostavili na sovjetskem področju in na ozemljih ZDA, Anglije in Francije.

Vse te zahteve je ZSSR odbila in pristaja na kvečjemu tri letne inšpekcije in na postavitev samo treh črnih zabojev. Sovjetska delegacija je nazadnje tudi zagrozila, da bo odpovedala tudi ta svoj minimalni pristanek, če bodo zahodnjaki še naprej vztrajali pri svojem.

Eden od delegatov tkzv. nevtralcov je zahodnjakom izjavil: „Sprejmite, kar

domovom so načrtno razbijali družine, ki so bile prej najbolj zdrave celice slovenskega naroda, ki so naš narod ohranile, ker so mu vzgajale moralno zdravo mladino, da je lahko narodu dajala zdrav naraščaj, podmladek. Sedaj so vedno bolj redki taki slovenski domovi, vedno bolj redke take slovenske družine. Sedaj pod komunisti je to že „zastarelo, nazadnjaško“, moderno pa, da hodi žena v pisarno, v tovarno na delo, po opravljenem urniku pa da se predaja lahkotnemu življenju, hodi na sprehode, izlete, krajše in daljše z avtomobili in v družbi moških lahkoživcev. Prejšnje navajanje mladine k čednosti pred zakonom, je sama komunistična državna uprava zamenjala z načrtnim usmerjanjem mladine v spolno razvratno življenje. Ali ne služijo temu namenu številne kontrakoncepcij-

ske postaje po vsej deželi, na katerih mlada dekleta in žene dobe vsa navodila in tudi pripomočke, da preprečijo zanositev. Ali ni to načrtno, preprečevanje rojstev? Tako daleč so komunisti že pokvarili veliko slovenske mladine, da je n. pr. sedaj na ljubljanski univerzi akademičarka, ki je ostala še moralno, nepokvarjena in odklanja spolno izživljanje pred zakonom že predmet posmeha kot ostanek „predvojne klerikalnega mrčnjaštva.“

Spričo tega dejstva vidimo, da je brezbožni komunizem s svojim materialističnim gledanjem na svet glavni krivec tudi za sedanje moralno in duhovno krizo na Slovenskem. Saj je on tisti, ki odpravljanje rojstev slovenskih življenj na najrazličnejše načine omogoča, preganja pa zlasti katoliško duhovščino, če nastopa proti materialističnemu gledanju na svet.

I Z T E D N A V T E D E N

V Uruguaju so imeli prejšnji teden stavke delavstva po elektrarnah in telefonskih uslužbencev. Da prestolnica in ostala mesta ter industrija niso ostale brez električne energije, je vlada poslala v elektrarne vojsko, ki je nadomestila stavkujoče delavce. V zadnjih dneh se je stavkovno gibanje še poostriilo. Sredi stavke so dne 1. marca v Montevideu nastopili predsedniško dobo novi člani vladnega sveta, ki so bili izvoljeni pri nedavnih volitvah. Za prvo leto je prevzel predsedstvo vladnega sveta in s tem tudi države Don Daniel Fernandez Crespo. Ob zaprisegi novih članov vladnega sveta je prišlo do neljubega dogodka. Dosedanji predsednik vladnega sveta notar Faustino Harrison je po govoru o delu, ki ga je opravila prejšnja uruguajska vlada, v trenutku, ko je hotel popiti požirek vode, padel v nezavest. Iz dvorane so ga prenesli v sosednje prostore, kjer se je ob intervenciji zdravnikov kmalu povrnil k zavesti, nakar se je slavnost v dvorani nadaljevala.

Venezuelski predsednik dr. Romulo Betancourt se je po obisku ZDA, Meksika in Dominikanske republike vrnil v Caracas, kjer mu je nad 100.000 Ve-

POGODBA MED SET-om IN AFRIKO ODLOŽENA

Skupni evropski trg ima pripravljeno posebno gospodarsko pogodbo z bivšimi afriškimi kolonijami, ki so danes samostojne države. O tej pogodbi so delegati SETa razpravljali na dvodnevni konferenci v Bruslju prejšnji teden. Francoski delegat je predlagal hitro odobritev pogodbe, ki naj bi se podpisala z afriškimi državami v mestu Yaounde v Kamerunu. Po pogodbi bi 18 afriških držav dobilo od SETa 730 milijonov dolarjev posojila za svoj gospodarski razvoj. Od teh držav je 16 bivših francoskih kolonij, ostali dve pa sta Somalija in bivši belgijski Kongo.

Toda Francija je naletela na rahel odpor pri Italiji in Nizozemski, ki sta tudi najbolj nastopali proti francoskemu vetu Anglije iz SETa. Tako je bila razprava o tej pogodbi odložena na začetek aprila. Francoski delegat je opozoril ostale delegacije, da naj se ne zgodi, da bi zaradi notranjega nesoglasja v SETu Afrikanci postali žrtve tega nesoglasja. Pri tem ga je najodločneje podpiral belgijski zunanji minister Spaak.

se vam ponuja, dokler se vam ponuja. Lahko se bo zgodilo, da bo kmalu tudi za to prepozno.

Končno je konferenca prejšnji teden, po treh tednih razprav, zopet prišla na mrtvo točko in kaže, da se bodo zahodnjaki s sovjeti končno razšli. Vodilni delegati obeh strani so že zapustili Zenevo ter so tam ostali samo njihovi pomočniki in nevtralni delegati.

hodom izjavil: „Mi se hočemo pogajati. Na žalost pa smo ugotovili, da ZSSR tega neče.“

Britanski delegat Godber pa je zaključil: „Spriznati se moramo z dejstvom, da ZSSR poskuša vetirati sleherno razpravo o kakršnem koli predmetu, razen svojih zadev.“

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Postno pastirsko pismo kardinala Caggiana in škofa msgra. Shella

Za postni čas je buenosaireski nadškof kardinal Caggiano izdal pastirsko pismo, ki je v argentinski javnosti vzbudilo veliko pozornost. Napisano je za vse Argentine, ne samo na vernike-katoličane. V njem jih opozarja na resnost postnega časa kot pripravo na praznik Kristusovega vstajenja, na čas sprave z Bogom. Govori tudi o vzrokih za sedanje težke čase, ki jih preživlja Argentina ter kaže na pot, ki vodi iz sedanje moralne krize. Med drugim ugotavlja:

„Smo priče, ko sami trpimo strahotne posledice teoretičnega in dejanskega zanikanja moralnih vrednot. Zlo prihaja od daleč. Je svetovno. Ni čas za razmotrivanje o njegovem razvoju, toda treba je poudariti ugotovljena dejstva,

nezuelcev priredilo navdušen sprejem. Dr. Betancourt je po vrnitvi izjavil, da ni odšel v Belo hišo z odprtimi rokami za prošnje. Tudi ne, da bi ameriškim davkoplačevavcem nalagal nova bremena, pač pa braniti koristi Venezuele in pravičnejšo prodajo venezuelskega petroleja. Dejal je, da mu je predsednik Kennedy dal zagotovilo, da se bo v tem pogledu našla pravičnejša rešitev. — V Caracasu so objavili, da so se orožniški oddelki spopadli z venezuelskimi komunističnimi gverilci v gorovju El Charal, jim prizadejali izgube ter jih razpršili.

V Peruju so vojaki sami zrušili predsednika sedanje vojaške vlade generala v p. Ricarda Perez-a Godoy-a. V uradnem poročilu o tem dogodku stoji, da vojaški udar, ki je odstavil predsednika dr. Prada ni bil izvršen zato, da bi „postavili na prestol diktatorja“. Predsedstvo vojaške vlade je prevzel general Nicolás Lindley, ki je poleg predsedstva obdržal še naprej v svojih rokah tudi vojno ministristvo. Po prevzemu oblasti je zagotovil, da bo vojaška vlada izpolnila svoje obljube in izvedla volitve dne 9. junija. Lindley je bil v vojaški vladi že sedaj sopredsednik. Višje vojaške študije je dovršil v ZDA in je na glasu kot odločen prijatelj ZDA.

V Dominikanski republiki je po 38 letih avtoritarne vlade družine Trujillo nastopil predsedniško dobo prvi izvoljeni dominikanski predsednik Juan Bosch, član dominikanske levčarske usmerjene revolucionarne stranke. Pri njegovih zaprsegi so bili navzoči venezuelski predsednik dr. Betancourt, predsednik Hondurasa Ramón Villeda Morales, Costa Rice Francisco Orlich, ameriški podpredsednik Lyndon Johnson ter guverner Purta Rica Luiz Muñoz Marin. Zunanji minister v Boschovi vladi je dosed. dominikanski veleposlanik v ZDA Andres Freitas, ki edini v novi dominikanski vladi ne pripada vladni revolucionarni stranki. Predstavniki ostalih demokratičnih dominikanskih strank so udeležbo svojih članov v njegovi vladi odklonili.

Papež Janez XXIII. je dobil mirovno nagrado ustanove „Eugene Balzan“ v Švici zaradi njegovega prizadevanja za bratstvo med ljudmi in narodi. To ustanovo je ustanovila Angela L. Balzan de Danielli v spomin svojega očeta, Evgena Balzana, ki je bil s svojim kapitalom udeležen pri velikem milanskem listu Corriere della Sera. Kot protifašist je odšel v Švico, kjer je nameraval ustanoviti podobno ustanovo, kot je na Švedskem, ki vsako leto podeljuje Nobelove nagrade. Ker tega v svojem življenju ni mogel storiti, je njegove načrte izvedla njegova hčerka. Nagrado določata skupno predsednika Italije in Švice.

V Zahodnem Berlinu se je razbila koalicija med Brandtovimi socialisti in dr. Adenauerjevimi krščanskimi demokrati, ki je vodila berlinsko občino od leta 1958 naprej. Krščanski demokrati so sedaj prešli v opozicijo.

V Indiji je umrl Rajendra Prasad, prvi predsednik Indije po njeni osvoboditvi. Dosegel je starost 79 let ter je bil eden najintimnejših prijateljev in sodelavcev pok. Gandhija, osvoboditelja Indije izpod angleškega gospodstva.

da bi mogli dati pravilno diagnozo in predpisati zanesljiva zdravila.

Kateri je globoki vzrok za to stanje moralnega neravnovesja, ko se zdi, da že ni več nobenih ovir za prevare, zlorabe, napade, rope in kupčije? Senzualizem, lascivnost, razkošje ter razsipnost je treba bolj onemogočiti, preprečevati in zatirati, kakor pa o njih razmotrivati. Zakaj je tako malo spoštovanja in ljubezni do bližnjega, do pravičnosti, do zakona in ustanov? Nezaupaje je miniralo mir domov in javnega vzdušja, socialnih, gospodarskih in političnih odnosov. Kljub gospodarskim težavam in nezadostnim plačam igra požira še naprej to, kar bi lahko bil prihranek skromnih domov in boljšega plača uslužbencev ter delavcev in ublažitev tolikšne človeške revščine, ki nas obdaja. Škandalozno igravo bogatini in v tem jih posnemajo srednji sloji, da

Rozman

je imel prav

Komunizem se v državah, kjer je na oblasti, ne more zasidrali in ne more zajeti širokih množic. Tako nam sam prinaša dokaz, da je povsem neresnična trditev njegovih ideologov in teoretikov, da je komunizem sposoben, in celo, da je on edini sposoben rešiti vse pereče probleme človeške družbe, odpraviti krivice in osrečiti človeštvo.

Desetletja življenja komunističnih režimov so prinesla brez števila dokazov, da je komunistični sistem doživel svoj bankrot. S tem pa ni rečeno, da ga bo jutri konec. Prikrival bo svoje neuspehe kot komunistični sistem z uspehi na drugih področjih. Tako je v Sovjetski zvezi, kjer hoče vso pozornost prebivalstva Rusije in njenih satelitov obrniti na uspehe na tehničnih področjih. Tam dopušča svobodo navduševanja, v vsakdanjem življenju pa je komunistični teror glavni usmerjevalec. V Jugoslaviji prikriva komunizem svoje neuspehe z neprestanim eksperimentiranjem v gospodarstvu in upravi. Temu dodaja dolarje, ki jih zna izva- biti iz žepov zahodnih demokracij. Če kljub dolarjem in komunističnemu režimu, ki ima popolno oblast, ni uspehov, išče krivce povsod drugod, le tam ne, kjer dejansko so.

Tako je danes, ko je minilo že 20 let, odkar so komunisti v Sloveniji začeli revolucijo. Če v mislih preletimo vso tisto dobo, vso zmešnjavo, ki so jo povzročili komunisti in okupatorji, nam prihajajo v spomin liki posameznih osebnosti, ki so se tedaj dvignile visoko nad vsakdanjost. Ena takih osebnosti je nedvomno mož, ki je v svoji ponižnosti, globoki veri in neizmerni ljubezni do vsega svojega ljudstva nosil po ljubljanskih ulicah spokorni križ. Škof dr. Gregorij Rožman. To je bil mož, ki je v tisti dobi dvignil svoj glas, učil resnico, obsodil komunistični nauk, ker je brezbožen in ker uvaja materialistično doktrino. Divje so ga napadali. Če tedaj nismo dvomili, da govori resnico, spoznavamo iz leta v leto, kako resnične in preroške so bile njegove besede. Oba sta pokojna Rožman in Finžgar. Če je bil kdo v dvomih ali ima prav Rožman ali Finžgar v ocenjevanju komunistične Osvobodilne fronte, je komunizem na oblasti sam dokazal, da je imel prav ljubeči Rožman, ne pa samosvoj Finžgar.

Naš škof Rožman je imel prav v času revolucije. Ni pa nas zapustil ali pozabil misliti na nas tudi v emigraciji. Brez števila lepih nauk in navodil nam je dal. Govoril in pisal nam je o edinosti ter medsebojni ljubezni in pomoči. Klical nam je, naj vztrajamo na poti, na kateri smo hodili v letih groze. Prosil in rotil nas je, naj ne postanemo sužnji materialističnega duha. Govoril je o nujni potrebi jasnosti ciljev. Bodril nas je, kako moramo gledati na to, da ohranimo čim dalje svoj jezik in pa tisto zavest, da bodo naši otroci vedeli, odkod so. Zaklical pa nam je tudi opomin in zapoved: Slovinci, ne pozabite idealov, zaradi katerih ste se ustavljali doma rdeči nevarnosti. Ohranite jih. Če bi te izgubili, bi bila to popolna tragika naša in našega naroda.

Lepe so bile te besede in nauki te-

daj, ko jih je pisal in govoril. Razume- meli smo jih, pa morda ne doumeli do vseh globin. Če danes gledamo raz- mere v domovini in nevarnosti okrog nas, šele doumemo vso resničnost nje- govih besed in nauk. Imel je prav med revolucijo. Zgodovina je že prine- sla dokaz. Prav nas je učil tudi v emi-

graciji. Tudi za to že čas prinaša do- kaze.

Spominimo se ga v zahvalnih mo- litvah no dan njegovega godu in pro- simo ga, naj po svojem patronu Gre- goriju Velikem tudi nam izprosi za- dostno, mero poguma, jasnovidnosti in medsebojne ljubezni.

Stiski opat dr. Kostelec umrl

Iz domovine je prišlo žalostno spo- ročilo, da je dne 23. februarja v Stični na Dolenjskem ugasnil plemenito živ- ljenje tamošnjega opata dr. Avguščina Kostelca, ki se je po svojem vsestran- skem delu in ljubezni do slovenskega naroda uvrstil med osrednje slovenske postave.

Pok. opat dr. Kostelec se je rodil 5. avgusta 1889 v Drašičih pri Metliki kot sin kmetijskih staršev. V ljudsko šolo je hodil doma in v Metliki, dru- gi gimn. razred je študiral v Novem mestu, od tretjega do sedmega pa v Ljubljani, kjer je bil gojenec Alojzi- jevišča. Leta 1899 je vstopil v cister- cijanski red v Stični, napravl leto dni pozneje redovne obljube, končal osmi gimnazijski razred v Novem mestu, bogoslovje pa študiral v stiškem samo- stanu in Mehreravi v Avstriji. V duhov- nika je bil posvečen leta 1904.

Od tega leta naprej se začne neu- morno delo pok. opata dr. Kostelca v stiškem samostanu. V letih 1907 do 1918 je bil v njem vodja novincev, ves čas pa poučeval v samostanskem bogoslovnem semenišču. Leta 1908 je postal v samostanu subprior ter je ta položaj zavezal do leta 1913, ko je postal prior. Med tem se je ves čas poglabljal v študij teološke vede ter je leta 1918 postal doktor bogoslovja na graški uni- verzit.

Po razsulu bivše Avstro-Ogrske je ted. opat Bernard z večino nemških patrov cistercijanov odšel v Nemčijo. Vodstvo stiškega samostana je tedaj prevzel dr. Avguštin Kostelec, najprej kot opatov namestnik, od leta 1922 pa kot samostojen prior in od leta 1924 naprej tudi kot opat. To je ostal vse do svoje smrti dne 23. februarja 1963. To- rej polnih 39 let.

K zadnjemu počitku so ga položili v grobnici samostanske bazilike v Stič- ni. Pogrebne obrede je vodil maribor- ski škof mgr. g. dr. Maksimilijan Držeknik ob asistenci krškega škofa dr. Srebrnič in njegovega pomožnega ško- fi. Pogreba se je udeležil tudi gene- ralni vikar ljubljanske nadškofije g. dr. Joža Pogačnik, ki je zastopal bolnega nadškofa msgra. Antona Vovka, in je imel tudi žalni cerkveni nagovor. Na- vzoči so bili tudi opati cistercijanskih samostanov Mehrerau (Avstrija) in Mogile (Poljska) dr. Groner in dr. Cielieński, rajhenburški opat, mnogošte- vilna duhovščina ter veliko ljudstva.

Tako je legel k zadnjemu počitku stiški opat dr. Avguštin Kostelec.

Delo, ko ga je pok. opat opravil za samostansko družino in za slovenski narod, zlasti za Dolenjsko, je ogromno. Ko je prevzel vodstvo samostana, je bila njegova prva skrb, da mu je pre- skrbel domače moči. V ta namen je v samostanu ustanovil zasebno gimnazijo ter jo vzdrževal z velikimi denarnimi žrtvami. V Ljubljani je bil ta zavod

znan kot Slomškov zavod na Poljanski cesti. Novo življenje v samostanu je privabilo v red tudi nekatere svetne duhovnike. Tako je samostanska dru- žina toliko narasla, da je lahko izpol- njevala vse naloge in celo obljubila po- družnico samostana v Mogilu na Polj- skem, ki je danes tudi že samostojna opatijska.

Dr. Kostelčevo veliko delo je dalje obnova samega samostana, zlasti pa prej zapuščene samostanske cerkve, ki je največja cenkev v ljubljanski škofiji ter je za 800 letnico stiškega samosta- na leta 1936 dobila čast bazilike.

Za vsa ta obnovitvena dela je bilo treba ogromnih finančnih sredstev. Pok.

opat jih ni hotel nalagati kar na ra- mena slovenskemu narodu, ampak se je postavil na stališče, da si jih mora preskrbeti samostan sam. Tu se je za- čela druga stran opatove delavnosti; umno gospodarstvo, ki naj ga vodi sa- mostan ne samo, da bo od njega dobil sredstva sam samostan, ampak, da bo stiški samostan postal tudi dobra go- spodarska šola za vse okoliške kraje. Tako so nastajala velika samostanska gospodarska podjetja, mesarska in si- tarska industrija, ribogojstvo, umna živinoreja in prasičereja. Z eno besedo: Opat Kostelec ni zamudil nobenega trenutka, nobene priložnosti, da ne bi storil vsega, da bi se stiški samostan vzrastel v ljudstvo in postal versko, kulturno in gospodarsko središče Do- lenjske. To je tudi dosegel, za kar mu je bilo ljudstvo zelo hvaležno.

Pod opatovanjem dr. Kostelca je stiški samostan postal redno shajališče odličnih slovenskih političnih, kulturnih in cerkvenih osebnosti. Opatov reden gost je bil vedno dr. Korosec, kadar se je mudil za kak dan več v Sloveniji, prav tako dr. Kulovec, Natlačen, dr. Krek, od kulturnih delavcev pa skoro vsi. Redna obiskovalca njegova sta bila oboja že pok. škofa dr. Jeglič in dr. Rož-

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

bi bili njim enaki. In igri se predajajo tisti, ki nimajo plač in revni v upanju, da bodo postali za vsako ceno kmalu bogati.

Pa kaj naj naštevamo to, kar vsak teden beremo in čujemo, kar nas na- polnjuje z žalostjo in grozo? Vedno so bili grehi in neredi in nikdar jih ne moremo povsem preprečiti. Toda v naši državi sedaj nimamo ne mirnosti ne miru. Neizmerno bogata država z obža- lovanjem opazuje, kako izgublja velja- vo njena valuta; kljub posojilom izr- pana država ne more v redu plačevati svojih aktivnih uslužbenec, v še več- jem zaostanku s prejemom pokojnin so upokojeenci, ki ne morejo več misliti in računati, da bi mogli dobiti še kako zaposlitev za preživljanje.

Sredi tega nemirnega vzdušja so že vidni bliski sovraštva in sabotaž in be- sednega nasilja. Viri dela se zmanjšu- jajo s popolno ustavitvijo obratov in delnimi odpusti delavstva. Brezposel- nost že zadaa rane domovom z obupom in strahom pred bedo.

Med tem, ko iščemo rešitve, da bi prišli čimprej do ustavne vlade, ki bi odprla vrata ustavnemu in normalnemu življenju, da bi se znova povrnila na pot zakona in pravice, v redu in javnem miru, ki bi nam zopet povrnil mir, svo- bodo in delo za vse, je vzdušje, ki nas obdaja, tako zmešano, da še ne vidimo rešitve, ki si jo tako želimo, ker ni tega, kar je domovina v še mnogo tež- jih in hušjih priložnostih ugotovila in čutila: odločne pripravljenosti vseh si- nov za službo skupnosti, iskrene pri- pravljeno na sprejetje žrtve za skup- no dobro, vneme za dosego skupne blaginje in takšni meri, da meji že na

man. Nadškof dr. Jeglič si je opatov stiški samostan izbral tudi za preži- vetje zadnjih let svojega življenja. V stiškem samostanu je tudi umrl. Opat je svojo veliko ljubezen vedno posve- čal tudi mladini, zato je bilo več zbo- rovanj slov. katoliškega srednje in vi- sokošolskega dijaštva prav v njegovem stiškem samostanu. Med komunistično revolucijo in drugo svetovno vojno je samostan postal naravnost zavetišče za vse pregnane duhovnike s štajerske in Gorenjske. Kar 36 jih je sprejel pod svojo gostoljubno streho.

Po vojni več članov njegove sa- mostanske družine živi v inozemstvu. V glavnem v Stamsu na Tirolskem, v Ar- gentini pa g. p. Ciril Petelin. Opat dr. Kostele je ostal z nekaj patri sam na razvalinah svojega dela. Dostojanstveno je prenašal vsa ponižanja komunistič- nih oblastnikov, toda še bolj ljubljen od ljudstva.

Ta ljubezen, ki je bila obenem iskren- na zahvala za vse dobroto, ki so jih ljudje prejemali vsa leta od pok. opa- ta dr. Kostelca in stiškega cistercijan- skega samostana, je prišla še posebno do izraza ob opatovem pogrebu, ko ga je k zadnjemu počitku spremljala taka množica ljudstva, kot se to dogaja sa- mo ob smrti velikih in zaslužnih slo- venskih mož. In tak moč je bil tudi pokojni opat dr. Kostelec.

Slava njegovemu spominu!

junaštvo, kakor so to delali tisti, ki so nam dali neodvisnost in ki so nam ko- valili ter varili ustavno edinstvo države.

Dejansko nam v teh časih manjka kohezija, tisto, kar naj nas drži pred nujnimi zahtevami domovine, ki od nas vseh zahteva sveto edinstvo in ljubezni in žrtvah, kar vse potrebujemo, da bi znova prišli na pot obnove in napred- ka, do katerega ima domovina pravico.

Globok vzrok za tolike nesreče je v zanikanju slehernega bjektivnega in vzvišenega moralnega zakona, ki je višji kot pa „človeški jaz“. Njegova posledica je ločitev, ki se je vrnila med moralne in druge vrednote, kakor da bi bilo gospodarsko, socialno, politično, poklicno, znanstveno in umetniško živ- ljenje ter udeleževanje popolnoma ne- odvisno od morale, v harmoničnem edin- stvu, ki je človek.

Posledica takega zanikanja je tudi nadomeščanje etike s popravki, s pri- ložnostnimi socialnimi dogovori, kar predstavlja njeno popolno zasužitev. To pa ni več nemorala, to je amoralna.

V nadaljnjih izjavah kardinal kaže pot iz tega zla. Povzamev k „Bogu, spravo z njim. Svoj pastirski list pa je zaključil s ponovnim pozivom k nardo- ni skupnosti, da se bo pravo ustavno življenje znova povrnilo v deželo. „Ne- prestano molimo k našemu Bogu, na- šemu Gospodu, da bi najprej spravili v red in mir svojo lastno vest. Ko bomo dosegli to, bomo mogli nato uspešno doprinesiti svoj del z naporom in žrtvami k duhovni obnovi naše države in za po- vrnitev ustavnega stanja v edinstvu, miru in razumevanju ljubezni, ki smo si jo vsi medseboj dolžni izkazovati.“

S tem pozivom je kardinal Caggia- no zaključil svoje pismo, pastirski pi- smo.

Socialno pastirsko pismo za post je izdal tudi pomožni škof škofije v me- stu Lomas de Zamra msgr. Alejandro Shell. V njem govori o stiskah seda- njega časa, omenja brezposelnost, trp- ljenje ljudi in dolžnost kapitala v so- dobni družbi. Zavzema se za socialno pravičnost, za udeležbo delavstva pri dobičku podjetij. Prav tako za pravične plače in ostale socialne dajatve deloda- jalcev.

Premestitev dr. Frondizija v Bariloche

Kot smo že pred časom napovedali, je vlada sedaj odredila premestitev biv. predsednika republike dr. Frondizija z otoka Martín García v Bariloche. Dr. Frondizija je v nedeljo, 3. marca, naj- prejšnja vojna mornarica prepeljala s svoje baze na otoku Martín García z letalom na vojaško letališče v Morón, odkoder so ga z vojaškim letalom prepeljali v Bariloche. Na poti sta ga spremljala predsednikova hčerka Helena in Ed- vard González. V Bariloche mu je vla- da preskrbela vilo 17 km od Bariloche blizu švicarske kolonije in lagune El Trebol.

S premestitvijo dr. Frondizija v Bariloche je vlada razveljavila odred- o njegovem priporu. Sedaj je dr. Fron- dizij določeno samo bivanje v Bari- lochah, kjer ostane še naprej „na raz- polago vlad“. Drugače je pa v kraju popolnoma svoboden in lahko sprejema obiske kogar koli hoče. Za njegovo osebno varnost je poskrbljeno.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

„Končna rešitev“

Pot tem naslovom ing. Blažo Vuč- ković gleda na hrvatsko-srbske odno- se takole:

„Skupnega nastopa svobodnih Hr- vatov in Srbov v boju proti jugoslovan- skemu komunizmu ni, in tudi ne de- mokratske alternative, ker je prepad med Srbi in Hrvati v svetu, pa tudi doma, globlji in širši kot kdaj koli po- prej. Zato je ureditev hrvatsko-srbskih odnosov prvi pogoj za združen nastop proti komunizmu v Jugoslaviji. Kakor so Srbi narod z razvito narodno zave- stjo, prav tako so tudi Hrvati in zato imajo eni, kakor drugi pravico do svo- je narodne države, odnosno pravico se odpovedati vsak zase in svobodno delu svoje suverenosti, če to zahtevajo skup- ne koristi.“

Prav tako je treba ugotoviti kaj pripada enim in kaj drugim, za sporna vprašanja pa se dogovoriti, da jih bodo reševali v ugodnejših okolištinah in s polno udeležbo zainteresiranih čimteljev. Npr. ni mogoče smatrati za „sporno“ Liko, Kordun ali severno Dalmacijo, ker se tamošnji pravoslavni živeli smatra za Srbe. Ali je Bosna „srbska“ ali „hr-

vatska“? V njej je relativna srbska večina, zopet druge okoliščine so v pri- log Hrvatske in zaradi tega je spor.

Brez popolne zmage nad svetovnim komunizmom ne vidim možnosti za te- eljite spremembe niti v Jugoslaviji, če- prav teoretično ne izključujem možno- sti za spremembo na bolje, lahko pa tudi na slabše z ozirom na izpostavlje- ni zemljepisni položaj proti Zahodu, pe- rifernosti proti Vzhodu, heterogenosti narodnostne sestave in oslabitve pove- zanosti v boju za nasledstvo in drugih čimteljev.

Ako in kadar bo pa komunizem zrušen, bodo razmere zahtevale formi- ranje velikih partnerjev-državnih zvez in bomo našo končno rešitev našli v tem, da bomo posredno ali neposredno postali del Združenih evropskih držav.“

Gospodarstvo proti razbijanju Jugoslovije Vane Ivanović, predsednik Dobro- delnega društva jugoslovanskih držav- ljanov v Londonu, je lastnik ladijske družbe. Gospodarstvenik torej. Zato on tudi vsa vprašanja, ki so v sklopu sr- bsko-hrvatskega spora prvenstveno raz- motriva z gospodarskega vidika.

V svoji izjavi pod gornjim naslovom najprej prikazuje sedanje stanje pod

komunisti doma in razvoj, ki ga je na- pravil komunizem v tej državi od svo- jega podtalnega delovanja v predvojni Jugoslaviji do danes. Tkzv. diktatura proletariata se je spremenila v diktatu- ro vladajoče kliske, kot jo je označil Djilas. Komunisti vsled svoje ideologije in prakse na oblasti postajajo hušji ti- rani, kot pa so bili vsi dosedanj v zgo- dovin. Nató pa prihaja do zaključkov:

„Vsako razbitje Jugoslavije bi bil s splošnega gospodarskega razvoja v Evropi korak nazaj. Zmanjšanje trga ne pomeni samo manjšo kupno moč za to, kar je treba uvoziti, temveč tudi zanjšani potenciali smotne proizvodnje. Brez ozira na druge čimtelje to vodi v stagnacijo in osiromašenje. Življenjski standard v današnji Albaniji je šolski primer, ki ga lahko pričakuje kaka majhna ekskluzivistična enota v Ev- ropi. Pravno suverena in brez poli- tičnega ali strateškega motiva ne pred- stavlja koristne investicije za tuji ka- pital, ki ji je potreben za dvig iz omr- tvičenega tradicionalnega gospodarstva. Naslonjena na lastne sile je majhen in primitiven branjevec, ki ne more kon- kurirati modernim veleblagovnicam. Isto bi veljalo tudi za sleherni razbiti del Jugoslavije.“

Gospodarski razlogi za obstoj Jugo- slavije so seveda prepričljivi za neraz- vite dele, ki so najbolj podobni prime- ru Albanije. Razvoj razmer v sedanji komunistični Jugoslaviji dokazuje, da

nerazvita področja kot Makedonija, Čr- na gora in Kosovo-Metohija lahko sa- mo v Jugoslaviji, kakršnikoli Jugosla- viji — pričakujejo naprednejši gospo- darski razvoj. Naša razvita področja pa izgledajo razvita samo v primerjavi z Makedonijo ali Albanijo. Ali npr. Slovenija, ki je gotovo bolj razvita kot katerikoli drugi del države, ni v pri- merjavi s Srednjo Evropo nerazvita? Ta ugotovitev velja še bolj za Hrvat- sko, ki je v primerjavi s Sred. Evropo in- dustrijsko nerazvita, v poljedelstvu pa tu- di zelo zaostala za naprednimi državami v Evropi. Prej ali slej bi ravno Slo- venija in Hrvatska mogli največ prid- obiti od naglega razvoja nerazvitih po- dročij, če bi že v prvem začetku bile v istem tržišču z njimi.

Jugoslavija je danes v kaosu poli- tičnega, družbenega in gospodarskega razvoja. Odbijajoč svetovno vojno in revolucijo, mora vsak rodoljub brez ozira na to, če mu je ljubša ideja skup- ne države kot pa ideja ločenih držav, želeli da se v Jugoslaviji iz sedanjega kaosa in brezupnosti najde pot v mir- nejšo dobo. Sam prehod iz komunistič- nega sistema, tudi če bi ga spremljala dobra volja vseh sil, ki bi ga izvedle, bo kljub želji po kompromisu vodil do velikih sprememb in motenj. Treba bo veliko modrosti in dalekovidnosti, da se bo tako potrebna pomoč Zahodne Ev- rope in Amerike smotno uporabila za odstranitev možnosti popolnega gospo-

darskega razsula v prehodni dobi. Ako takemu kočljivemu prehodnemu času dodamo še izvedbo politične, to pa po- meni tudi gospodarske delitve v ne vem koliko majhnih edinic, ne moremo pričakovati, da se bo kaos še povečal.

Kot demokracija ne želimo ustvarjati nobenih dokončnih političnih edinic in razporeditev brez soglasja in pristanka večine vsakega naroda. To je samo po sebi razumljivo, ali bi vsaj moralo biti. Toda, če hočemo pomagati svojim na- rodom, da bodo živeli lepše življenje kot pa sedaj, moramo biti pripravljeni, da vsaj v prehodnem času ne bomo razbijali Jugoslavije.

Ko bomo in če bomo prebrodili ta prehodni čas, pa mora biti dana mož- nost za odločanje o ločitvi. Tedaj, v svobodi govora, pisanja in propagira- nja političnih misli, bodo po mojem mnenju prevladali argumenti, ki gredo v integracijo vseh naših delov v Skupni evropski trg, s časom pa tudi v politično združenje, Evropo. A ne bo v času gen- zacionalnega francosko-nemškega pomir-jenja našim resnim možem težko razvi- jati argumentov o srbsko-hrvatskih ali drugih naših antagonizmi? Upajmo, da bo nad neresnimi argumenti, med katere štejem, žal, tudi nekatere za- starele emigrantske ideje o ohranitvi svojega naroda pri življenju, vsak na- rod sam spregovoril svoj končni po- grebni govor.“

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Novice iz Slovenije

Postojnska jama je imela v letu 1962 rekordni obisk. Obiskalo jo je nad 280 tisoč ljudi. To je bil doslej največji obisk, kar jih je imela Postojnska jama, odkar so jo pred 145 leti odprli za javnost. Domačih turistov je bilo 136.844, inozemskih iz 80 držav pa 144.215. Iz objavljenih podatkov je torej razvidno, da je leta 1962 prvičkrat obiskalo Postojnsko jamo več inozemskih turistov kot pa domačih.

Pri inštitutu za sociologijo in filozofijo ljubljanske univerze so ustanovili oddelke za novinarstvo.

Umrli so. V Ljubljani: Dr. Andrej Snoj, prof. teološke fakultete v p., Ivan Špičlin, Franc Erman, Fani Lapanje roj. Schott, Jakob Baloh, biv. trgovec, Franc Bizjan, žel. upok., Sonja Malgaj roj. Zigon, šef oddelka Zavoda za statistiko

LRS, Rozalija Debelec, Karolina Jaudejšek roj. Mikota, Veronika Kolbe roj. Weinberger, Peter Rogelj, dimnikarski mojster, Hilda Jug roj. Reich, mg. ph., Bogdan Šavnik, strokovni delavec, Rudolf Mahnič, Jerica Remžgar roj. Popit, Katarina Marušič roj. Drenik, Ana Kراتوchovil roj. Cyetrenžnik, M. Ignacija Klump, biv. hišna in provincialna prednica ter Tonči Urbančič, upok. v Gor. Logatcu, Marija Juha roj. Železnikar na Igu, Ana Mihič roj. Drovnik v Velenju, Jožefa Židan roj. Hotko v Brezicah, Teodor Raktelj, polkovnik v p. v Brezicah, Andrej Grča v Postojni, Jože Novinc v Dol. Toplicah, Pavla Keše v Trbovljah, Ivanka Zupan, računovodkinja železarn na Jesenicah, dr. Jakob Jan, sodni predstojnik v p. v Vidnu-Krškem, Matija Rokavc iz Česnje nad Blagovico.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Začetek slovenskega šolskega leta

Slovenska šolska mladina na področju Velikega Buenos Airesa je začela svoje letošnje šolsko leto z mašo, ki je bila v novi dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu. Začela se je nekaj po četrti uri popoldne ter se je udeležila mladina z učiteljskim zborom iz skoro vseh slovenskih tečajev. Z mladino so prišli tudi starši, poleg njih pa še mnogi prijatelji, tako, da je bila dvorana popolnoma zasedena. Le na balkonu je bilo še prostora za nekaj desetih ljudi. Mašo je opravil direktor slov. dušnih pastirjev v Argentini g. Anton Orehar, obhajilo pa je dalil poleg nje še župnik g. Gregor Mali. V pridigi je g. Orehar poudarjal nujnost slovenskih šolskih tečajev in pozval šolarje in starše na pridno učenje in resno vzgojo.

Po maši in kratkem odmoru, v katerem so se zlasti otroci ohladili od poletne vročine s hladno kokakolo, je nasledil vzpodbudne besede šolarjev in staršev Franc Pernišek kot podpredsednik Zedinjene Slovenije, nakar je Oskar Pavlovčič zavrtel barvni film o Sloveniji, ki ga je posnela njego-

gova soproga, ko je bila lansko leto tam na obisku. Film je spremljal s kratko razlago in s petjem otroškega zbora ljubljanske radiotelevizije, posnetega na trak s tozadavne plošče. Ga. Pavlovčičeva je s filmsko kamero prehodila vso Slovenijo, z njo pa so uživali nad lepotami slovenskih krajev tudi vsi gledalci v dvorani.

Ker je bil film posnet na 8 mm traku, projekcija na majhno platno v veliki dvorani pač ni mogla biti najboljše; in ker ga je zaradi okoliščin (šolska sv. maša) videl le del občinstva, bi bilo primerno, da bi g. Pavlovčič film predvajal po posameznih slovenskih domovih.

Pustne prireditve so tudi letos privabile precej rojakov, da so v veseljem razpoloženju prebili pustno nedeljo. Bile so dne 24. februarja v Lanusu, Našem domu v San Justu, v Slomškovev domu v Ramos Mejiji, na slovenski Pristavi v Moronu, Slovenskem domu v San Martinu, Slov. domu v Carapachuy ter v Berazateguiju. Na vseh prireditvah je bila vesela godba, ki je družabnost samo še stopnjevala, za potrebo gostov je pa bilo tudi poskrbljeno.

Osebnosti

Poročila sta se meseca februarja v Villa Ballester Anton Simončič in gđ. Elizabeta Saper. Poročil ju je duhovni svetnik g. Alojzij Košmerlj, za priči sta pa bila Franc Ilc in nevestina sestrčina. Čestitamo in želimo vso srečo ter obilo božjega blagoslova.

MORON-CASTELAR

Taborjenje na zeleni Pristavi

V petek, 22. m. m., je Pristava navsezgodaj oživila. Slišali so se veseli vzkliki, Marsidko, ki je šel mimo, se je začudeno vprašal: „Kaj nek pomenijo?“

Zbralo se je namreč 16 naraščajnikov moronskega oddelka SFZ pod nadzorstvom predsednika I. Mahna, ki vodi naraščaj, ki je taborjenje tudi organiziral.

Začelo se je s sveto mašo, ki jo je daroval g. dr. Alojzij Starc in med katero so skoraj vsi navzoči pristopili k sv. obhajilu. Nato so pripravili zajtrk pod vodstvom Matjaža Kunčiča, ki je skrbel ves čas za izbornu kuhinjo. Avgust Poglajen in Tine Vivot sta pomagala, kjerkoli je bilo potrebno.

Po zajtrku je imel duhovni vodja g. dr. Starc pogovor z naraščajniki. Naslednja točka programa je bila nogometna tekma, ki je končala z rezultatom 2:2; dopoldan so zaključili s postavljanjem prostornega šotora.

Po obilnem kosilu so mladi šli pod šotor počivat. Žejna grla je gasila brezalkoholna pijača, ki je bilo ves čas dovolj na razpolago.

Popoldne so tekmovali v ping-pongu. Turnir je bil res zanimiv. Po malici je Lovro Tomažin, bivši predsednik SFZ kazal in spremljal z zanimivo razlago lepe skioptične slike iz naše domovine Slovenije. Za večerjo so med

drugim pekli krompir v žerjavi, kakor včasih naši pastirji na paši.

Po večerji so obiskali otroke nekateri starši. Gotovo jih je prignala nemala skrb zanje. A ob šotoru so nehoti obujali težke spomine na prisilno taborjenje v Vetrinjah, ki se je končalo tako strašno za naše nepozabne domobrance. Skupno so odmolili rožni venec pod krošnjo mogočnega ombuja. Ob večernem ognju so prepevali naše narodne pesmi, ki jih je spremljal Ivo Majhen s kitaro. Petje se je čulo v pozno noč. Mirko Kopač je imel na zbrane govor z zahvalo precej časa.

Potem je prišel zaslužni počitek po tolikem sporedu. Vendar so ga fantiči še sami nadaljevali pod šotorom — menda zato, ker pač niso bili vajeni trde zemlje mesto mehke postelje. Obenem so si lahko predstavljali trpljenje svojih staršev pred nekaj 18 leti, ki pa je trajalo precej časa.

Prebudilo jih je hladno jutro. Nič čudno, da so pohiteli s kuhanjem toplega zajtrka.

Naraščajniki so z zanimanjem sledili poteku tombole s štirimi dobitki. Zatem so si izvolili prvi odbor za naraščaj moronskega oddelka, in sicer za predsednika Ludvika Kopača, za tajnika Poldeta Goloba in blaginjnika Lojzeta Poglajena.

Taborjenje se je končalo z nogometno tekmo in s pospravljanjem. Razšli so se navdušeni z upanjem in željo, da bi se prihodnje leto ponovilo.

CARAPACHAY

Koncem preteklega leta smo kupili ob starem še eno zemljišče v enaki izmeri. Na njem bomo napravili potrebno igrišča za otroke in odrasle. Na pohudo g. Sedeja je bil ustanovljen Kegliški klub, katerega člani so že začeli s pripravo svojega igrišča.

Odbor ima velike obveznosti s plačili starega, še večje pa za novo zemljišče. Zato se je odločil za prodajo srečk — Bono de donación. Zrebanje

TINE MALAVASIČ 70-LETNIK

Svoj 70. rojstni dan je obhajal dne 10. feb. Kdor ga pozna še vedno vedrega, bo težko priznal, da ima že sedem križev na sebi.

Rodil se je v št. Joštu nad Vrhniko. Po

končani ljudski šoli se je izučil čevljarje obrti ter je nato pomagal v čevljarški delavnici svojemu očetu. Pa za šila in kopita ni kazal prevelikega zanimanja, zato je odšel k frančiškonom na Vič pri Ljubljani in se tam izučil za organista. Ko je nameraval nastopiti prvo organistovo službo v Novi štifti pri Ribnici, je izbruhnila prva svetovna vojna. Tine Malavašič je moral k vojakom in prebil v vojaški službi na raznih frontah štiri leta ter dobil za junaštvo malo in veliko srebrno medaljo. Po vojni je nastopil službo organista in cerkovnika v domači fari pri št. Joštu. Tu si je z Rafaelo Malovrhovo ustvaril tudi srečno družinsko življenje. Sin Alfonz je študiral ter je bil že v petem letniku semenišča, ko so ga partizani ubili leta 1945, mlajši sin Alojzij je bil vrnjen iz Vetrinja ter ga je doma doletela ista usoda. Tine Malavašič je te hude življenjske udarce junaško prenašal. Ob ustanovitvi prve vaške straže pri št. Joštu je bil tudi Tine Malavašič med prvimi, ki so nastopili proti komunističnemu organiziranemu zločinu. Partizani so se nad njim maščevali tudi s tem, da so mu požgali dom in vse ostale nepremičnine. Zavedali so se dobro dela, ki ga je dolgo vrsto let opravljal na št. Joštu tudi še kot občinski tajnik, pomožni poštár ter predsednik krajevnega prosvetnega društva. Saj je doprinesel precejšen del, da se komunizem v okraju ni mogel uveljaviti.

Leta 1945 se je z ženo go. Rafaelo umaknil najprej na Koroško, nato pa je odšel v taborišče Judenburg, kjer je dalj časa vodil cerkveno petje. Ko so po polletnem bivanju v taborišču Trofaiahi začeli odhajati leta 1948 prvi begunci v Argentino, je odšel v to deželo z njimi tudi on s svojo življenjsko družico. V Argentini mu je leta 1958 umrla žena Rafaela, kar ga je zelo prizadelo. Pa je hodil še naprej na delo v Tintorerio Moron, dokler ga ni 21. aprila 1962 podrl na cesti avto, ko je ob četrti obletnici smrti svoje žene šel na njen grob na pokopališče v San Justo. Poškodbe, ki jih je zadobil v tej nesreči, so bile tako hude, da je bil 7 mesecev v postelji. Sedemdesetletnik svojega rojstva je

sopadla z Drž. loterijo koncem vsakega meseca od februarja do avgusta t. l. in bo srečni imetnik dobil dobiček 1.000 pesov na srečko, katere številke se ujemaajo z zadnjimi tremi one, ki je v loteriji zadela glavni dobiček. Zrebanje, zadnje v avgustu, pa bo osrečilo z dobičkom 5000 pesov. Pripomniti moramo, da so nekateri člani prodali že veliko srečk, druge pa naprošamo, da jih še prodajo, vse pa, da jih tudi pridno kupujejo in nam tako pomagajo priti do denarja, da bomo čimprej napravili lep Dom, v katerega bodo radi zahajali stari in mladi, vsi skupaj pa se v njem ohranjali verni Slovenci.

Vsak teden ena

ZASUTA USTA

France Balantič

Nekje pokopališče je na hribu brez križev, rož, grobovi sami in prek razpadlega zidu rumena trta, ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tihi, tihi, v dolini mrzel je večer in pust. Pri meni noč je in mi sveti. Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust.

10. februarja 1963 že praznuje zopet v zdravju pri svojem bratu Pavlu Malavašiču in v krogu ostalih sorodnikov v Ramos Mejiji. Že zopet stari Tine je vesel dvignil kozarec in korajžno zapel zdravico „Kol'kor kapljice toliko let“.

Bog ga ohrani še mnogo let zdravega in mu nakloni še dolgo življenje. To mu iskreno žele njegovi številni prijatelji in znanci, z njimi pa tudi Svobodna Slovenija.

RIMSKI MISAL

Celovška Mohorjeva družba je natisnila drugo, izpopolnjeno izdajo Rimskega misala, ki jo je s sodelavci priredil dr. Metod Turnšek.

Prva izdaja te knjige je bila prirejena med zadnjo vojno in je v kratkem pošla. Ponatis knjige so preprečile povojne razmere v Ljubljani. Knjiga je prevod prave mašne knjige, iz katere duhovnik mašuje pri oltarju. Vsebuje mašne obrazce za vsak dan.

Ta knjiga je lepo darilo. Obsega pravzaprav več knjig. Že uvod sam na 64 straneh je delo zase. Govori o razporedu in zgradbi svete maše, o bogoslužnih dnevih, o sodelovanju vernikov pri sv. maši. Ima koledar vseh premakljivih praznikov za 16 let naprej. Dalje ima popoln bogoslužni koledar vse rimske Cerkve in posameznih naših škofij. — Naslednji del obsega vse maše svetih časov. — V tem delu je tudi vse Veliki (sveti) teden z berili in popisom obredov vred. — V sredi misala je latinsko in slovensko besedilo Reda sv. maše, natisnjeno s črnim in rdečim tiskom. Kar strežnik odgovarja pri maši je natisnjeno z močnejšimi črkami. Pred tem so molitve s pripravo, za tem pa molitve v zahvalo po maši. — Naslednji del so mašni obrazci za posamezne svetniške godove in za razne skupine svetnikov. — Temu sledijo razne maše po želji in vse maše za ralne z opraviлом za umrli. Zadržni del obsega vse važnejše molitve z litanijami, križevim potom in blagoslovnimi molitvami. Pod zaglavjem zakramenti so zbrane molitve ob prejemju in življenju s temi vrti milosti za krščanskega človeka. — Novost je razpored misli iz beril in evangelijev v misalu, kar bo uporabno za premišljevalno molitev. — Misal zaključujeta dve obširni kazali: vsebinski in zaporedni.

„Rimski misal“ je poleg izida celotnega sv. pisma v Mariboru najpomembnejše izdaje nabožnega oz. verskega slovstva v našem narodu po letu 1945. — Z vinjetami ga je opremil akad. slikar Slavko Pengov, s podobama (4-barvna Zadržna večerja in enobarvna Golgota) pa akad. slikar Tone Kralj.

Rimski misal obsega v priročni obliki 1088 strani Stane 850 pesov. Naročila sprejema Dušnopastirska pisarna v Bs. Airesu.

Gospodarski zastoj v Latinski Ameriki

V Buenos Airesu se je pred kratkim končalo zasedanje gospodarske komisije Zveze za napredek, na katerem so razpravljali o vskladenju načrtov nastajajoče južnoameriške gospodarske organizacije, tkzv. južnoameriškega skupnega trga (ALALC — Asociación latinoamericana de libre comercio), z načrti Kennedyjeve Zveze za napredek. Na zasedanju so ugotavljali, da južnoameriške države sicer imajo, imajo veliko naravnega bogastva, toda še vedno ostaja neizkoriščeno. Zveza za napredek skuša vzpodbuditi hitrejši gospodarski razvoj te celine, toda nateva na resne gospodarske, socialne in politične ovire na tem področju, tako da zaenkrat ne kaže sadov, ki so bili predvideni.

Družba se je razvijala na podlagi ugotovitev konference, ki je bila nekaj tednov prej v glavnem mestu Meksike in ki se je udeležilo 128 gospodarskih strokovnjakov južnoameriških držav in Z. D. A. Na tej konferenci so skupno proučevali gospodarski položaj na tej polobli in razpravljali, kaj bi bilo treba storiti, da bi se zboljšal. Za osnovo debate jim je služilo 484 strani dolgo poročilo, ki sta ga sestavila Gospodarska komisija ZN za Latin-

sko Ameriko in Medameriški gospodarski in socialni svet. Poročilo govori o „relativnem zastoju“ v gospodarstvu južnoameriških držav. Iz poročila je mogoče posneti naslednje zaključke:

Južnoameriško gospodarstvo se v zadnjih letih, primerljajoč ga z naraščanjem latinskoameriškega prebivalstva, ki danes šteje ok. 220 milijonov duš, sploh ni razvijalo. Strokovnjaki, ki so izdelali načrt za izvajanje Zveze za napredek, so poudarili, da bo treba na tem področju zvišati splošno proizvodnjo na vsakega prebivalca za 2,5% letno. Toda samo v dveh južnoameriških državah se je letna proizvodnja na osebo dvignila za nekaj več kakor 2%. V ostalih državah se to ni zgodilo, kljub temu, da prebivalstvo na tem področju narašča za 2,9% letno. Skoro vsi gospodarski sektorji v Latinski Ameriki so v popolnem zastoju.

Izvoz je začel v ogromne težave. Cene glavnim latinskoameriškim proizvodom — poljedelskim, mineralnim in petroleju — so močno padle in še padajo. V času od 1957 do 1961 so cene na splošno padle za 11,5%, tako da to področje praktično ni imelo nobenega dobička od 13,5% povečane prodaje svojih proizvodov na zunanem trgu. „Takšnih razmer,“ pravi poročilo, „ni

nikjer na ostalem svetu.“ Možnosti za bodočnost so majhne. ZDA, ki ima sama ogromne količine blaga nagradnega doma, je leta 1961 uvozila za 27% manj svinca in za 21% manj cinka, kakor leta 1957. Prav tako se Latinska Amerika ne more z upanjem ozirati v Skupni evropski trg; ta trg se raje zanima za svoje bivše kolonije in nove afriške države.

Možnost uvoza je izključno vezana na možnost izvoza ter je zato v Latinski Ameriki tudi povsem na tleh. Latinska Amerika je imela lansko leto malenkostno več denarja na razpolago za uvoz, kakor leta 1957: lansko leto 7,19 milijard, leta 1957 7,17 milijard dolarjev. „Da je položaj še slabši,“ pravi poročilo, „pa je pripomogla rast prebivalstva, ki se je v Latinski Ameriki povečalo v tem času za 12%. Tako se je količina uvoza na osebo v tem času občutno zmanjšala.“

Vloge kapitala tujih zasebnih podjetij v Latinsko Ameriko, ki so eden od virov za uvoz materiala in strojev za proizvodnjo, so lansko leto tako skromno narasle, da jih ni vredno omenjati. Leta 1957 so te vloge znašale za vse področje 622 milijonov, lansko leto pa 642 milijonov dolarjev, torej porast za komaj 20 milijonov dolarjev. Razen tega so vsi tuji vlagalci kapitala zmanj-

šali svoje vloge za razvoj osnovnih industrij (rudarstvo, petrolej, poljedelstvo) in so raje vlagali svoj kapital v proizvodno industrijo (hišne potrebščine, avtomobili); to so delali zato, ker je proizvodno industrijo težje poddržaviti, kakor osnovno industrijo. Pred poddržavljenjem v Latinski Ameriki ni nobeno podjetje nikdar varno.

Inflacija nevarno in nezadržno narašča. Ker ni izvoza in tudi ne tujih vlog kapitala, so vlade prisiljene jemati posojila ali tiskati denar, da morejo podpirati domačo industrijo in tako zavirati brezposelnost naraščajoče prebivalstva. Toda proizvodnja se ne dviga istočasno s povečanjem denarnega obtoka. Cene se zato dvigajo, z njimi pa raste draginja, v Latinski Ameriki mnogo hitreje kakor drugod po svetu. V zadnjih petih letih se je draginja povečala: v Argentini za 212%, v Boliviji za 158%, v Brazilu za 146%, v Čilu za 111%, v Urugvayu za 133%.

Po končanih razpravljanih in debatah gospodarskih strokovnjakov so se prav v isti dvorani v Meksiku zbrali gospodarski ministri ameriških držav, da bi na podlagi ugotovitev strokovnjakov izdelali delovni načrt. Menijo, da bodo zopet ZDA tiste, ki bodo morale največ prispevati za latinskoame-

riško propadajoče gospodarstvo. Po načrtih Zveze za napredek so ZDA že obljubile 10 milijard dolarjev pomoči za dobo desetih let. Prav tako so se ZDA obvezale podpreti ceno kave, se da pa jih bodo druge ameriške države prosile, naj storijo isto tudi za cene kakava, svinca in cinka.

Toda v ZDA so še vedno prepričani, da morejo tudi Latinci sami marsikaj napraviti za zboljšanje svojih gospodarskih razmer. Z protinflacijskimi programi, ki zahtevajo kontrolo nad uvozom, nad plačami in cenami ter dolarsko podporo za ohranitev vrednosti njihovih valut, nekatere latinske države poskušajo ustaviti svoje gospodarsko propadanje. Prav tako poskušajo to storiti z zmanjšanjem državnih proračunov in z zviševanjem in pobiranjem davkov. Latinskoameriški skupni trg, ki se imenuje, zaenkrat šele samo na papirju, Latinskoameriška zveza za svobodno trgovino, tudi potrebuje zunanje podpore, moralne in denarske, da bodo mogle te države zmanjšati uvažanje n. pr. hrane s področij z visoko valutno. Zlasti in predvsem pa bo, tako ugotavljajo gospodarski strokovnjaki, samo politična stabilnost, temelječa na socialnih reformah in demokraciji, mogla ustaviti inflacijo ter znova pritegniti tuj kapital v Latinsko Ameriko.

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

Za dušnega pastirja Slovencev v Winnipegu je nastavljen g. J. Mejač C. M. Doslej je deloval med Slovenci v Torontu, še prej pa med Slovenci v Slovenski vasi v Lanusu v Argentini.

Iz Toronta sta odpotovali v Evropo dve slovenski usmiljenki in sicer Palmina Dvoržak, ki se bo v Nici posvetila negi bolnikov, ter sestra prednica Lidija Krek, o kateri pravi poročevalec v „Kanadski domovini“, „da je bilo njeno neumorno delo in skrite žrtve pravi blagoslov za nas.“ Zanjo pravi, da odhaja v materino hišo v Pariz.

Hranilnica in posojilnica slovenskih župnij v Torontu bo tudi letos organizirala skupinsko potovanje v Evropo. Odhod iz Toronta v Muenchen v Nemčiji bo 8. julija. Vrnitev v Kanado bo iz Nemčije dne 26. avgusta.

Pod naslovom „Najbolj brana knjiga“ je poročevalec o življenju in delovanju Slovencev v Kanadi za „Kanadsko domovino“ priložil Ameriške domovine kanadskim slovenskim rojakom Zbornik-Kolektor Svobodne Slovenije za leto 1963 prikazal z naslednjimi ugotovitvami: „V letošnjem zimskem času je med Slovenci po svetu verjetno najbolj brana knjiga Zbornik 1963. 14 jih je že izdala Svobodna Slovenija v Argentini, a je verjetno izmed vseh zadnjih najlepša in najboljša knjiga. To se tudi pozna pri prodaji. Kljub temu, da je cena letos nekoliko višja, ljudje pridno segajo po njej. Od več strani sem slišal o letošnjem Zborniku tako laskave pohvale, da se mi zdi, da je res najbolj brana knjiga, kar jih je v zadnjem času prišlo Slovincem v roke. Težko bi bilo pisati kritično besedo o tej knjigi. Večino njene vsebine bomo mogli prav oceniti šele v bodočnosti, kakor šele danes moremo ocenjevati dogodke iz preteklih 15, 20 let. Njihovi dokumenti prihajajo na svetlo sedaj in največ jih ob-

PO ŠPORTNEM SVETU

Ljubljanska Olimpija, ki kot jugoslovanski prvak v košarki nastopa na tekmovanju evropskih prvakov, je v Parizu v II. kolu izgubila s francoskim prvakom Bagnolet z 61:80. Po pisanju listov so slovenski košarkarji trenutno v krizi, zato je malo verjetno, da bi mogli v Ljubljani premagati Francoze s 20 koši razlike, da bi se mogli uvrstiti v finale.

Na IV. turnirju republik v orodni telovadbi, ki je bil januarja v Ljubljani, je med člani zasedla Slovenija prvo mesto v postavi: Cerar, Šrot, Skaza in Stražišar. Med posamezniki pa je bil prvi Miro Cerar, drugi Šrot, deveti pa Skaza. Pri mladincih pa so se Slovenci slabše odrezali. Prvo mesto je osvojila Hrvatska, Slovenija pa je bila tretja. Med posamezniki si delita prvo in drugo mesto Kersnič (Slov.) in Šalak (BiH), Kutin (Sl.) pa je bil sedmi. Pri članicah Slovenija ni postavila polne ekipe. Prvo mesto je zasedla Biličeva (Hrv.), Slovenki Prusnikova je bila peta, Križmanova pa sedma. Med mladinkami pa se je Slovenija spet dobro uveljavila. Ekipa Slovenije je zasedla prvo mesto (Kovač, Sajko, Cerkenik in Knez); pri posameznicah je Kovačeva iz Zagorja zasedla prvo mesto, drugo Sajkova, četrto Cerkenikova, deveta pa je bila Knezova.

Za celovški nogometni klub Austria bosta to sezono igrala Vukas in Senauer, ki sta bila dolga leta stebra splitskega Hajduka.

javljajo Zborniki. V 14 Zbornikih je nagromadeno ogromno zgodovinskega materiala, ki nam odkriva preteklost. Istočasno pa je v njih opis sedanjega življenja Slovencev v zamejstvu. Tako postaja vsakoletni Zbornik knjiga naše zgodovine.“

V Edmontonu sta se poročila Stan-ko Travnik in Zinet Malnar.

IZ TEDNA V TEDEN

(Nadaljevanje s 1. strani)

V ZDA se mudi že več dni na prijateljskem obisku poveljnik argent. vojske general Onganía ter ima razgovore z ameriškim vojaškimi osebnostmi o vseh tehničnih vprašanjih, ki so v zvezi z reorganizacijo argentinske vojske. Ameriška vlada je podelila generalu Onganiji visoko odlikovanje medalje Legije za zasluge. Istočasno se mudi v ZDA na prijateljskem obisku okoli 45 goincev višjega letnika arg. vojne akademije. Na vrtu Bele hiše jih je sprejel tudi predsednik Kennedy. V svojem govoru je poudarjal, da je ameriška vlada zelo hvaležna Argentini za njeno pomoč v zadnji kubanski krizi meseca oktobra in to ne samo z glasovanjem v Organizaciji ameriških držav, ampak tudi s svojim letalstvom in vojsko. „Čeprav je Argentina od nas oddaljena tisoče in tisoče kilometrov, njena tedanja odločitev predstavlja solidarnost z nami, ki je bila za nas zelo dragocena ne samo na področju te poloble, ampak tudi za ohranitev našega položaja v svetu“, je dalje naglašal predsednik Kennedy ter se končno zavzemal za tesno vojaško sodelovanje obeh držav proti vsem tistim, ki ogrožajo svobodo. Svoj pozdravni govor je zaključil z vzklikom „Živela Argentina“.

Š A H

Slovenec Bruno Parma dobil velmojstrski naslov. Na januarskem turnirju v Berejwiku na Holandskem je Parma osvojil tretje mesto skupaj z argentincem Pilnikom in Ivkovim. Prvo mesto je zasedel domačin Donner, drugi pa je bil Bronstein (ZSSR). Nekdaj znani Pirc pa se je moral zadovoljiti s tretjim mestom. Toda kljub temu je dosegel naslov mednarodnega velmojstra. Za R. Fisherjem (ZDA) je sedaj Bruno Parma drugi najmlajši mednarodni velmojster. Slovenski šah ima sedaj tri mednarodne velmojstre, jugoslovanski devet, svetovni pa petinsedemdeset.

OBVESTILA

Slovenska mladina iz Berazateguija bo priredila v nedeljo, 10. marca ob 5 popoldne v Slovenskem domu na ulici Arragán (40 m od Calle No. 510) igro BAR LUCI. Dohod: Iz postaje Berazategui kolektiv 10. Istopiti na Calle 1 in 34 — pri „Casa Bizovik“ (vožnje približno pet minut).

Dekliški krožek v Slomškovem domu vabi vsa dekleta iz Ramos Mejia in okolice, na sestanek združen z občinim zborom, v nedeljo, 10. marca ob 10 popoldne v Slomškovem domu.

IV. redni občni zbor Slomškovega doma se bo vršil v nedeljo, 10. marca ob 10 popoldne. Za udeležence in njih družine bo pripravljen „asado“.

Odbojka. V nedeljo, 10. t. m. ob 14. uri se bodo odigrale na Slovenski prištavi v Moronu igre v odbojki med moštvi Slovenske vasi, San Justa in Morona za „Jesenski pokal“. Prosto-voljni prispevki za kritje stroškov. Vsi lepo vabljeni.

Skupna seja vseh predsednic Dekliških krožkov bo v četrtek, 14. marca ob 18.30 v Slovenski hiši.

Sestanek zaupnikov SLS bo v nedeljo, 17. marca popoldne ob pol desetih. Če bi kdo, ki je bil doslej redno vabljen, ne dobil vabila, naj se sestanka kljub temu gotovo udeleži. — Poverjeništvu SLS.

Upravni odbor Pristave sporoča: občina v Moronu je objavila, da je mogoče plačati občinski davek za leto 1963 z 10% popusta samo do 31. marca. Velja za okraje Morón, Haedo, Castelar, Ituzaingó, Palomar in Villa Sarmiento. Prav tako je bil objavljen dekret o prijavljani gradnji brez dovoljenja proti malenkostni kazni (\$ 40,— za vsak kv. meter) in predložitvi načrtov.

Društvo Slovenska vas priredi v nedeljo 24. marca t. l. družabno prireditev ob desetletnici svojega obstoja, s sodelovanjem ostalih organizacij. Program bo objavljen kasneje. Izkupiček te prireditve je namenjen za kritje stroškov tlaka ob društvenem igrišču.

Odbor SDO obvešča vse odbore Dekliških krožkov, kakor tudi njih članstvo, da bo zvezni občni zbor organizacije v nedeljo, 24. marca po sv. maši v Slovenski hiši.

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.

Cazallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO BUCARI & GALLETTI

Avda de Mayo 302

Ramos Mejia

T. 658-7083

Vse za dom, in kot vedno, najboljša kakovost in najboljše znamke TV, hladilniki, šivalni in pralni stroji, štedilniki itd. Cenjenim odjemalcem sporočamo, da tudi že lahko postrežemo z najboljšim pohištvo vseh slogov, kakor tudi z veliko izbiro kuhinjskega pohištva po najugodnejših cenah in z dolgoročnim odplačevanjem.

Naša ponudba za srečnejše leto 1963 TV velikega aparata (gran angular), sestavljen iz najboljšega uvoženega materiala po 1500 pesov na mesec.

Obiščite nas in prepričajte se!

NOVI HLADILNIK

BLED 63

sestavljen iz najboljšega materiala. Po svoji obliki in opremljenosti prekaša vse dosedanje.

Ako ga še nimaš, nabavi si ga pri

P. NOVAKU

kakor tudi vse drugo za dom.

Naznanjam, da sprejemam vsa popravila in celotno zamenjavo hladilnikov in T.V. aparatov.

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

• DOLGOROČNO ODPLAČEVANJE

• CENA

• KVALITETA

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Control	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T.E. 33-7213

STIŠKI OPAT

prevz. gospod

dr. AVGUSTIN KOSTLEC, S. O. Cist.

je umrl dne 23. februarja 1963 v Stični in bil pokopan v grobnici samostanske bazilike v Stični.

39 let je vodil stiško opatijo, in bil res ljubljen oče svoje samostanske družine ter varuh in dobrotnik ljudstva. Pogrebne obrede je vodil marihorski škof gospod dr. Maksimilijan Držeknik ob asistenci krškega škofa g. dr. Josipa Srebrničja in njegovega pomožnega g. škofa.

Pogreba so se udeležili še gen. vikar ljubljanske nadškofije g. dr. Jože Pogačnik, ki je tudi pridigal, opat g. dr. Groner iz Mehrerau (Avstrija), opat gospod dr. Ciesielski iz Mogile (Poljska), rajhenburški opat, množestvelna duhovščina in veliko ljudstva.

Njegova duša naj počiva v Gospodu in prejme bogato plačilo pri Bogu, za katerega čast in slavo je bilo vse njegovo življenje!

Molimo zanj!

P. Ciril Petelin,
s. o. cist.

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

Poštar in notar sta se začela smejati. Učitelju ni bilo do smeha in je rekel:

„Če se še spominjam, je bilo tedaj, ko je nekdo ustrelil glavarjevega psa.“

Poštar je godrnjal udaril po konjih, Bradač se je hahljal:

„Razvilate se, gospod učitelj, silovito se razvijate.“

„Odkar zna francosko,“ je pripomnil strupeni poštar.

„Francosko?“ Ali je to res?“

„Berem za silo,“ se je udobrovoljil učitelj in se zopet sanjavo zagledal predse v sani s Heleno, Veroniko in Slavico. In spet je čustvoval o Slavici:

„Zlatolaska sladka! Bog ti daj najti sebi enakega! Nisem jaz zate. Samo sanjati sam vajen k tebi v svoji žalosti in hrepeneti k tebi v svoji samoti. Vondiva pesmica moja! Posestrimstvo si mi ponudila. Dušica, do smrti ti bom ostal veren in te tikal, pa če bi kraljica postala in krono nosila na zlatih laseh. Verem, večno, tebi, Gloriosa!“

In še je mislil in je bil vesel:

„Nič ni na meni in neroden sem. Nimam dovtipa, le vsem sem ga dovtip. Naj bom. Moja posestrima je Slavica in prijatelj mi je France.“

Veselo se mu je ogrelo srce za prijatelja.

„Malo starejši bom, da mi lahko strček poreko, pa jima bom malčke pestoval in jim pripovedoval: Poslušajte, otroci! Je bil možiček, mevsček so mu rekli. Pa je bila kraljica, Gloriosa so ji rekli, to se pravi po naše Zlatolaska, razumete...“

Rahlo se je okrenila Veronika v saneh pred njim. Videj je toplo ovalnost njenega lica in mehko žalost njenih oči. Ni mislil več na Poznika in njegove bodoče malčke. Govoril je besede francoskega pesnika:

„Je l'entend, qui m'appelle,
Qui m'appelle tout bas:
Vien me chercher" dit-elle...“

Nekako novo čustvo je začelo postajati očito v učitelju. Sramoval se ga je. Bilo mu je še prenovo. Krivega se je čutil in je vzdihnil:

„Vzdihujete,“ je vprašal notar, „ali Vas tišči?“

„Nikakor, gospoda,“ je vzkliknil učitelj, „sedim kot na tronu.“

„Skromna duša!“ je menil poštar porogljivo...

Koncipient Povšič je dvoril Almi. Bila je še mlada in se je veselo nasmihala in vse verjela. Voljno, prijetno ji je bilo. Prvokrat in prvi ji je dvoril.

Sestra Avrelija je bila resna, molčeca in zamišljena:

„Čemu neki besede? Saj je ne bo vzel. Jemal bo bogato. Ne ona ne jaz nimave dote.“

Uboga Avrelija! Prezrela je bila po pameti za svoja leta. Gracilja nesrečna, ki ji nihče nikoli ne bo ponudil jabolka...

Poznik je tlesknil z jezikom. Znal je, kakor gorski vozniki.

„Še enkrat, France,“ je zapela Slavica.

Poznik se je ozrl. Z zdravim nasmehom je pogledal po deklicah.

„Ali znam?“

„Njegov pogled je objel Heleno.

„Pa kako,“ se mu je nasmehnila, „Zavriskaj,“ je zaklicala Slavica.

„Če bi onih zadaj ne bilo, takoj,“ je odvrnil.

Deklica je žuborela:

„Ta naš France.“

Veronika se ji je nagnila k ušesu in zašepetala:

„Pomisl! zadnjič mi je prišel voščiti, pa ni vedel, katere goduje. Toliko se meni za druge.“

„Povej še enkrat, pa Heleni,“ se je zasmejala Slavica, „Vesela ga bo.“

„Ne opravljaj, Slavček,“ se je ozrl geometer. Deklica je resno navedla:

„Pusti peti mojga slavčka, kakor sem mu grlo ustvaril!“

V sarih je zapelo in se pomešalo v veseli zvok kraguljčkov. Sunkovito so potegnili konji, sani so zdrsnile navzgor proti luči in soncu in tisočermu veselju. Lahko so plule mimo cerkve

svete Ilucije, ki je priprošnica nebeška za zdrave oči, za vesele...

*

Vstopili so v glasno krčmo, v majhno gosposko sobo za izredne goste, s tremi okroglimi mizami. Za eno je sedela gosposka družba, izlikan gospodek z zalisci in dve gospodični. Helena je vstopila prva; obstala je kakor okamenela, tako da je ozirajoča se Slavica sunila vanjo in vzkliknila:

„No, kaj pa zijaš?“

Helena se je zavedela in stopila k prazni mizi. Tonejeve, učitelj, koncipient in notar so vstopili drug za drugim. Poznik, poštar in Tonejec so spravljali konje in prišli pozneje. Pili so kuhano vino in prigrizovali potico, ki jo je postavil krčmar na mizo. S poštarjem sta se tikala in se zbese-dila navidezno jezno zaradi nekakega koleslja.

„Krasno vreme, diven izletek,“ je rekel koncipient Heleni.

Prikimala je. Poznika še ni bilo. Tisti trenutek je vstopil. Helena je zbledela in se ozrla sunkoma po sosedni mizi in nato na Poznika. Miren je stopil k stolu, ki je stal ob Heleni. Hladno je pogledal onega z zalisci. V Heleni je zadrhtelo. Tiho je vprašala:

„Ali se ne poznata?“

„S kom?“

„Z onim pri sosedni mizi.“

Pogledal je v stran in rekel mirno:

„Ne.“

Pil je, bil vesel s poštarjem, notarjem, učiteljem in Slavico. Potem se je obrnil k Heleni.

„Ali nisi vesela?“

„Sem,“ se je nasmehnila.

„Poslušaj, France,“ mu je rekel notar. „Naš gospod učitelj imenitno napreduje. Razvila se, ti rečem. S peskom je ubil veverico.“

Veselo so se smejali. Heleni pa je bilo tesno. Mislija je:

„Ta Bradač! Brez vsega vzroka pač ni žena ljubosumna nanj. Strašno pogleduje za ženskami.“

Obšlo jo je bridko staro čustvo, ki je bilo že skoraj, skoraj ugasnilo v njej.

„France, kako je s teboj? Ti veseli človek! Ti močni, ti lep! Koliko deklet tikaš! Vse so tvoje. Še s prstom ti ni treba pomigniti...“

Sredi misli je zastala in poslušala. In čuj! Prav kakor pred dvema letoma je on človek z zalisci govoril in pravil:

„Dá, gospodični, živeli smo na Dunaju. Samo drobec bom povedal. Glejte, bil je tedaj gori neki Poznik — pardon, nomina sunt odiosa — stara hiša, Vam rečem. Nekega večera je prišel k meni: Ti posodi mi petnajst čukov! Bila sva namreč prijatelja, nekaj časa sva celo skupaj stanovala —“

„France, poslušaj,“ je šepnila v blaznem nemiru Helena. Začudil se je in začel poslušati.